

Statens vegvesen

POLITIET

Arbeidstilsynet

FORSKRIFT OM ARBEIDSTID FOR SJÅFØRER OG ANDRE INNENFOR VEGTRANSPORT

Fra 1. juli 2005 gjelder det nye regler for hvordan transportvirksomheter skal organisere arbeidstiden til sine sjåførere. I dette heftet får du en forklaring på hva de nye reglene går ut på, og hva de innebærer for deg som sjåfør.

Forskrift om arbeidstid for sjåførar og andre innenfor vegtransport

Fra 1. juli 2005 gjelder det nye regler for hvordan transportvirksomheter skal organisere arbeidstiden til sine sjåførar. I dette heftet får du en forklaring på hva de nye reglene går ut på, og hva de innebærer for deg som sjåfør.

Reglene er gitt for å følge opp Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, men er i stor grad en videreføring av tidligere regler fra arbeidsmiljøloven.

Hva er nytt?

Det nye er at forskriften krever at all arbeidstid, ikke bare kjøretid, skal registreres og dokumenteres. Det er arbeidsgiver som har det overordnede ansvar for å sørge for dette.

Arbeidstakere som arbeider til ulike deler av døgnet, skal i tillegg ha en arbeidsplan.

Hvorfor slike regler

Hovedformålet med reglene er å verne om arbeidstakerens helse, miljø og sikkerhet. Reglene definerer en felles minstestandard for arbeidstiden til sjåførene, og gir likeverdige konkurransevilkår i hele EØS-området. Et annet formål med reglene er økt trafikkisikkerhet, siden en trøtt sjåfør er en større fare for seg selv og andre i trafikken enn en opplagt sjåfør.

For å finne ut om forskriften gjelder for deg, kan du stille deg følgende spørsmål:

1. Driver bedriften du jobber for transportaktiviteter som omfattes av kjøre- og hviletidsreglene?
2. Utfører du slike transportaktiviteter?

Hvis svaret er ja på begge disse spørsmålene, skal den totale arbeidstiden din organiseres i tråd med bestemmelsene i forskriften. Selv om spørsmål 1 og 2 bare delvis er oppfylt, skal all arbeidstiden din beregnes etter forskriftens regler. I følge definisjonen av en arbeidstaker er også andre som er en del av det reisende personalet underlagt reglene, for eksempel en guide som er ansatt i transportbedriften

Selvstendig næringsdrivende sjåfører er unntatt fra bestemmelsene i forskriften til 2009. Vær oppmerksom på at det stilles krav til at du må ha en selvstendig stilling og ikke være underordnet andre på en måte som i realiteten gjør deg til en arbeidstaker.

For de virksomhetene som ikke kommer inn under forskriften gjelder arbeidsmiljølovens alminnelige regler. Der er det tilsvarende begrensninger i alminnelig arbeidstid.

Virksomheter med blandet transportaktivitet

Transportvirksomheter som driver med kjøring som både faller innenfor og utenfor kjøre- og hviletidsreglene er underlagt forskriftens regler, men det er bare de arbeidstakerne som er involvert i transport som faller innenfor kjøre- og hviletidsreglene som skal få sin arbeidstid organisert etter forskriften. Et eksempel kan være en bedrift som både driver med budtjenester (unntatt kjøre- og hviletidsreglene når budbilene har maksimal tillatt totalvekt under 3,5 tonn) og tungtransport (som normalt er underlagt kjøre- og hviletidsreglene). Det er bare de sjåførene som utfører tungtransporten som skal få beregnet sin arbeidstid etter forskriften her.

For de øvrige ansatte skal reglene om arbeidstid i arbeidsmiljøloven følges.

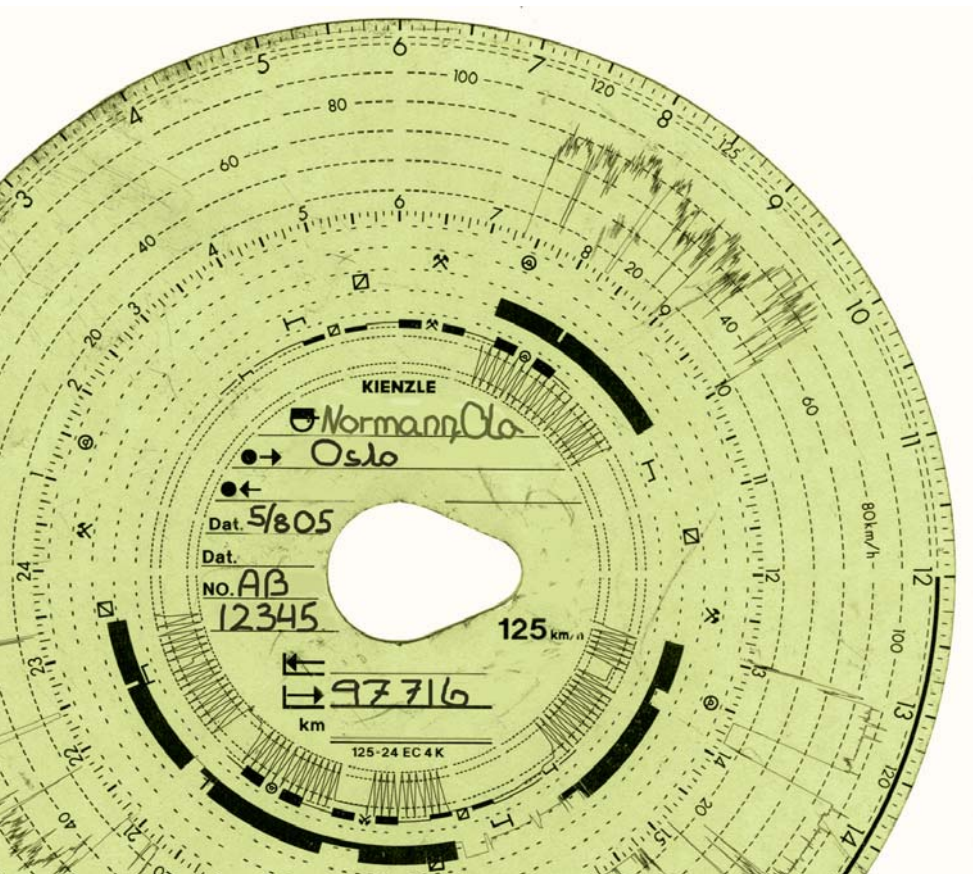
Forholdet til andre regler

Kjøre- og hviletidsreglene gjelder ved siden av den nye forskriften om arbeidstid for sjåfører. Denne forskriften medfører ingen endringer i kjøre- og hviletidsreglene. Dersom arbeidstidsreglene og kjøre- og hviletidsreglene ikke samsvarer, gjelder kjøre- og hviletidsreglene, så lenge det ikke går ut over vernet av deg som arbeidstaker. Det betyr for eksempel at dersom forskrift om arbeidstid for sjåfører gir deg mer fritid, gjelder denne.

Arbeidsgivers forpliktelser

Det er arbeidsgiveren din som er ansvarlig for å tilrettelegge arbeidstiden til deg og dine kolleger slik at reglene i forskriften kan overholdes. Forholdene omkring arbeidstiden må i første omgang reguleres i arbeidsavtalen mellom deg og din arbeidsgiver. I tillegg må arbeidsgiveren din organisere arbeidstiden fortløpende på en slik måte at det er mulig å overholde reglene i forskriften. Vi kan liste opp de viktigste pliktene for arbeidsgiveren slik:

- Arbeidstiden din skal registreres i et eget register, og de registrerte opplysningene skal oppbevares i to år for å gjøre det mulig å føre tilsyn med at reglene ivaretas.
- Det skal i samarbeid med de tillitsvalgte utarbeides en arbeidsplan for de arbeidstakerne som arbeider til ulike tider av døgnet.
- Hvis du hovedsakelig utfører nattarbeid har du krav på regelmessig gratis helsekontroll.
- Hvis du jobber for flere arbeidsgivere i bransjen, må hver arbeidsgiver ta hensyn til dette når de organiserer din arbeidstid. Det er fordi arbeid for flere arbeidsgivere skal legges sammen.
- Ved tilsyn skal tilsynsmyndigheten få tilgang til opplysningene som er ført i registeret over arbeidstid. All øvrig dokumentasjon skal også tilsynsmyndighetene få tilgang til.
Det kan være diagramskiver, timelister, overtidslister, lønningslister, sjåførenes loggbøker, osv.

Dine forpliktelser som arbeidstaker

Arbeidstakerne har et medvirkningsansvar for at reglene i forskriften blir fulgt. Grovt sagt kan vi si at du skal bistå din arbeidsgiver med å følge reglene i forskriften. Enkelte punkter er viktige å få med seg:

- Du må selv ta pauser og gjennomføre hviletid når reglene krever det og ellers når forholdene ligger til rette for det.
- Du må rapportere inn til arbeidsgiveren din om utført arbeid, gjennomførte pauser og hviletid osv slik at arbeidsgiveren din er i stand til å beregne og organisere arbeidstiden i tråd med forskriften. Dette kan lettest gjøres ved å registrere den totale arbeidstiden på diagramskiven eller i den digitale fartskriveren (kjøretid + annet arbeid = arbeidstid) eller føre loggbok. Eventuell overtid må også registreres.
- Hvis du utfører arbeid for flere arbeidsgivere, må du gi skriftlige opplysninger om mengden av dette arbeidet til de andre arbeidsgiverne.

Andres forpliktelser

Forskriften inneholder en regel om at andre ledd i transportkjeden, for eksempel speditører, har en plikt til å medvirke til at reglene i forskriften følges.

Hva er arbeidstid?

Inn under arbeidstiden din hører i utgangspunktet all den tiden du er på arbeidsplassen din og står til disposisjon for arbeidsgiveren din, dvs:

- Kjøring
- Lasting og lossing
- Rengjøring, teknisk vedlikehold, og lignende
- Administrative oppgaver underveis
- Ventetid når det ikke er kjent på forhånd hvor lenge den vil vare

Hvilepauser

Hvilepauser skal alltid avholdes etter maksimalt seks timer, men skal som utgangspunkt tas ved behov. Hvilepausene skal vare minst 30 minutter hvis det er mellom seks og ni timers arbeidsdag, og 45 minutter hvis det er mer enn ni timers arbeidsdag. De kan deles opp i perioder på minst et kvarter hver (tilsvarende pausene etter kjøre- og hviletidsreglene).

Daglig arbeidstid

Lengden på den daglige arbeidstiden skal i utgangspunktet ikke overstige ni timer. Dette er hva vi kaller alminnelig arbeidstid. Det er etter forskriften adgang til gjennomsnittsberegning av daglig arbeidstid. Ved virksomhet som er bundet av tariffavtale kan daglig arbeidstid ved gjennomsnittsberegning ikke overstige 10 timer.

Har du lengre arbeidsdag, vil den overskytende tiden være overtid. Hvis vi legger sammen alminnelig arbeidstid og overtid (samlet arbeidstid) kan du arbeide inntil 13 timer i løpet av en 24-timersperiode. Dette forutsetter at vilkårene for å jobbe overtid er tilstede. For overtidsarbeid utover alminnelig arbeidstid skal det utbetales et tillegg i lønnen på minst 40 % .

Ukentlig arbeidstid

Alt etter hva slags type arbeid du utfører, er den alminnelige arbeidstid enten 40 eller 38 timer pr uke (beregnes over sju dager). 38 timers arbeidsuke gjelder ved turnus-, skift- eller nattarbeid.

Hvis adgangen til å gjennomsnittsberegne arbeidstiden benyttes, vil du i perioder kunne ha lengre arbeidstid enn dette. Hovedregelen er i så tilfelle at alminnelig arbeidstid ikke skal overstige 48 timer i uken. Ved virksomhet som er bundet av tariffavtale er det adgang til å utvide dette til 54 timer i uken, og i korte perioder maksimalt 60 timer i uken. I løpet av en periode på høyst ett år skal den alminnelige arbeidstid gjennomsnittlig ikke være lenger enn 40 (eller 38) timer. Jobber du mer enn dette, vil den overskytende tiden være overtid. Maksimalt samlet arbeidstid i en enkelt uke kan ikke overstige 60 timer.

Nattarbeid

Hvis du utfører mer enn tre timer arbeid i perioden mellom 21.00 og 06.00 vil det få konsekvenser på to områder:

- For det første skal daglig arbeidstid i gjennomsnitt ikke overstige 8 timer i løpet av en 24-timersperiode.
- For det andre skal godtgjørelse du eventuelt får utbetalt for nattarbeid være av en slik art at det ikke går ut over trafikksikkerheten.

Fritid

Hovedregelen er at døgnhvilen skal være minst 11 sammenhengende timer og ukehvilen minst 36 sammenhengende timer, og det skal alltid inngå et helt kalenderdøgn i denne perioden. Her gjelder unntak slik at hvis du følger kjøre- og hviletids-reglernes bestemmelser om døgnhvile og ukehvile, følger

du automatisk også reglene i forskriften om arbeidstid. Reduserte hvileperioder skal alltid kompenseres med tilsvarende hvile.

Hvem skal håndheve reglene?

Arbeidstilsynet, sammen med regionvegkontoret og politiet, har tilsynsansvar etter forskriften. Det vil utøves bedriftskontroll samt kontroll langs veg.

Linker og kontaktinfo

Statens vegvesen

Hvis du har spørsmål om disse reglene kan du kontakte regionvegkontoret der du er hjemmehørende eller Vegdirektoratet på telefonnummer 22 07 35 00. Telefonen er betjent i vanlig kontortid. Du kan lese mer på nettsidene: www.vegvesen.no/yrkestransport

Du kan også sende oss spørsmål på e-post. Adressen er: firmapost@vegvesen.no

Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet har en egen svartjeneste for spørsmål om arbeidsmiljø generelt. Telefonnummeret dit er 815 48 222. De kan også svare på spørsmål om forskrift om arbeidstid for sjåfører.

Nærmere opplysninger finnes på: www.arbeidstilsynet.no

Politiet

Du finner mer informasjon på: www.politi.no

Datatilsynet

Datatilsynet er ansvarlig myndighet for at reglene i personopplysningsloven følges. Mer opplysninger finner du på www.datatilsynet.no

Lover og regler

Regelverket omkring vegtrafikk og yrkestransport finner du på Samferdselsdepartementets hjemmeside eller hos Lovdata:

www.lovdata.no

www.sd.dep.no

Statens vegvesen

POLITIET

Arbeidstilsynet